

Ferran Gadea: «Al País Valencià, els actors ens morim de fam»

El president del Sindicat d'Actors i Actrius Professionals de València explica els efectes devastadors que ha tingut el tancament de Canal 9

Ferran Gadea, a Montcada (Horta Nord) Foto: XBP

Ferran Gadea (Burjassot, Horta Nord, 1971) és una d'eixes persones que tothom para pel carrer. ?Tu ets Tonet, el de 'L'Alqueria Blanca'?, li diuen. Durant varies temporades ha encarnat el personatge més entranyable de la sèrie de major èxit emesa mai per Canal 9. Com a president del Sindicat d'Actors i Actrius Professionals de València, ha estat força bel·ligerant en defensa de la radiotelevisió pública. No podia ser d'una altra manera: el tancament d'aquest mitjà ha arruïnat les arts escèniques valencianes. Militant de base del PSPV, Gadea parla de política, però se sent descol·locat quan se li pregunta pel moment de Catalunya.

-Ja han passat vuit mesos del tancament de Canal 9, principal motor de les arts escèniques valencianes. Com s'estan guanyant la vida els actor valencians?

-Molt malament. No hi ha treball i els professionals estan patint molt. L'altre dia un actor em deia: ?Aniré a la platja a vendre cerveses per a poder pagar el lloguer?. Mal, perquè no solament és la televisió... És també el teatre i el cinema, està tot desmantellat. El doblatge pràcticament ha desaparegut. I el panorama està anant a pitjor perquè els companys comencen a abandonar i es busquen la vida d'una altra forma. També tècnics, maquilladors... Perfectament es podria dir que els actors i actrius del País Valencià ens estem morint de fam.

-Vosté és dels pocs actors que encara té treballs.

-Sí, jo tinc sort. Estic fent encara algun bolo teatral, que bàsicament em toca coproduir-me. Intente també eixir fora, a Madrid o Barcelona. No queda res més.

-I si les coses estan mal en general. Quines opcions queden de treballar en valencià?

-La crisi ha accentuat la propensió a castellanitzar les produccions. El compromís del sector per a potenciar la llengua valenciana s'està perdent pel temor a la reacció del públic. I la manca de polítiques de suport per part dels poders públics està accentuant la tendència. Un desastre.

-Ara per ara, hi ha alguna institució pública o privada, dins o fora del País Valencià, que estiga incentivant el teatre i el cinema en la llengua autòctona?

-Ara mateix no hi ha cap.

-I què fa la Generalitat Valenciana?

-Ha promès un pla per a recuperar el sector que inclou uns vuit milions d'euros. És una misèria que, tot just, valdrà per a tancar la boca d'alguns productors. No és una solució.

-Tot i la crisi, que també allà ha causat estralls, a Catalunya l'administració pública no qüestiona el valor estratègic del sector audiovisual i les arts escèniques i, amb major o menor fervor, hi posa diners. Ha arruïnat el govern del PP les arts escèniques en valencià?

-I també en castellà, però sí, especialment en la llengua local. Mai no els ha interessat. Els

espectacles en valencià sempre han tingut la meitat de subvencions. Abans tenien la deferència d'exigir la doble versió. Ara ja ni això.

- Entre els actors i actrius, ha existit sempre la convicció que el govern del PP premiava la producció en castellà i menystenia la producció en valencià?

-Sí. I a Canal 9 passava el mateix, tret d'alguna excepció. Jo sempre he pensat que era un error. Com a cosa exclusivament nostra, la producció en valencià és competitiva si s'aposta per ella. No la pot fer un productor de Burgos o Saragossa.

-El Partit Popular sempre ha denunciat que el món de la cultura no li era afí. Hi hagut col·lectius castigats per raons ideològiques?

-Totalment. Amb Canal 9 ho hem vist amb claredat. Si et posicionaves, per exemple, a favor de les víctimes de l'accident del Metro censuraven les teues declaracions o deixaven de fer compte amb tu. Jo mateix he patit amenaces d'expulsió de 'L'Alqueria Blanca' per participar, com a president del Sindicat d'Actors, en una campanya contra Trini Miró, exconsellera de Cultura, quan suprimí el circuit teatral valencià. No entenen la crítica democràtica. En una ocasió, Isabel Bonig [secretària general del PPCV i consellera d'Infraestructures] ens va advertir en un comunicat que estàvem rebel·lant-nos contra la mà que ens dóna de menjar.

-A dia de hui, existeix algun tipus de diàleg entre el Sindicat d'Actors i la Generalitat?

-Com a sindicat d'actors, cap. I amb l'Observatori de les Arts Escèniques, que inclou teatre, dansa o circ, les relacions es varen trencar el mes passat.

-El president de la Diputació de València, Alfonso Rus, va dir en una ocasió que donaria diners a la sèrie 'L'Alqueria Blanca' si mataven Tonet [el personatge de Ferran Gadea]. Què hi ha de cert en tot açò?

-Ho va dir en una reunió de càrrecs del Partit Popular. Uns dies abans jo havia participat a Xàtiva [el poble del qual Rus és alcalde] en una taula redona organitzada pel PSPV sobre el tancament de RTVV. Estava ple, de gom a gom, i allò, coneixent el personatge, segur que li va caure fatal. Segons informaren els diaris, va dir: ?Jo pagaré si maten el Tonet?.

-Vosté es ve significat últimament com un home d'esquerres i contestatari que alça la veu contra el PP.

-Sempre he estat contestatari i home de política. No amague que milite en el PSPV. De fet, aquesta és una de les causes de les amenaces rebudes. I sí, estic desesperat per fer fora a aquesta gent. De fet, confie que d'ací a les properes eleccions passen encara moltes coses i que el PP no siga ni la força més votada.

-És vosté crític amb la trajectòria del PSPV i la seua manca de resposta davant les barrabassades del PP?

-Mai no he participat de l'activitat orgànica. Però és cert que no hem sabut plantar-li cara al Partit Popular, que ha funcionat com una piconadora. El PP ha venut la idea que els valencians són com ell és, i molts s'ho han cregut. A l'esquerra ens ha posat l'etiqueta d'antivalencians, amb Canal 9 seguint-li el joc. Quant anys feia que Joan Lerma [president de la Generalitat entre el 1983 i el 1995] no sortia en la televisió dels valencians? Quanta gent sap que és l'únic president que no ha estat mai imputat? La societat valenciana és molt difícil de governar.

-Què li semblen les acusacions de catalanista, radical i proindependentista que, constantment, li dedica el PP a l'oposició valenciana?

-Em fan riure. Van a dir el que siga amb tal d'ocultar les seues vergonyes. És com quan parlen dels imputats dels governs de Camps com a membres d'anteriors administracions, ignorant que tots pertanyen al mateix partit. No hi era Alberto Fabra, a l'alcaldia de Castelló, quan Carlos Fabra delinquia a la Diputació? Els afiliats del Partit Popular són respectables, els mafiosos que ens governen no.

-Una pregunta complicada per a un actor que treballa cara al públic al País Valencià. Creu que el valencià i el català són la mateixa cosa?

-[Calla, es mostra indecís, somriu] Amb sinceritat?

-Sí, clar.

-Amb sinceritat, pense que són el mateix. Crec que el problema ve a l'hora de mesclar factors personals. Parlar la mateixa llengua ens fa catalans? Són espanyols els argentins per parlar l'espanyol? Quan he fet teatre o cinema a Catalunya m'he expressat en català. Mentiria si dic el contrari. La llengua té singularitats territorials, això és tot.

-I no és lamentable que un professional tinga por al rebuig social pel fet de defensar una obvietat filològica i acadèmica?

-Hi ha política al voltant de la llengua. Ací a València la gent ultra i feréstega és minoritària. En tot cas, jo pense que el debat lingüístic està ja superat. I el debat sobre els Països Catalans, també: no són realitzables. Això no impedeix, però, acceptar l'agermanament amb Catalunya, les Illes Balears o Andorra.

-Quina opinió té del moment polític que viu Catalunya?

-Uf...

-És partidari de respectar el dret a decidir?

-Uf... Jo, sempre estic a favor que la gent vote.

- Eixa no és la postura del seu partit.

-Ja. També ha passat amb la successió monàrquica. Les coses s'han de decidir amb normalitat democràtica.

-I com a actor, en què està treballant ara per ara?

-He finalitzat la representació de 'Fumados. Hablemos de hierba', en castellà. Cara la pròxima temporada, estic preparant un projecte amb Marc Artigau: 'La vall dels paracaigudistes', en català.